<u>અસ્વીકરણ:</u> સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER:</u> The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

રજનીશ કુમાર રાય

વિ.

ભારત સરકાર અને અન્યો

(વિશેષ રજા અરજી (દીવાની) નં. ૨૦૦૫૪/૨૦૨૩)

સપ્ટેમ્બર ૦૬, ૨૦૨૩

[ન્યાયમૂર્તિ અનિરુદ્ધ બોસ અને ન્યાયમૂર્તિ બેલા એમ. ત્રિવેદી]

હેડનોટ્સ

વિચારણા માટે મુદ્દોઃ ભારત સરકાર વિરુદ્ધ અલપન બંદોપાધ્યાય [૨૦૨૨] ૧૬ એસ.સી.આર. ૨૫૯ પર આધાર રાખીને અને કેન્દ્રીય વહીવટી ટ્રિબ્યુનલ, દિલ્હીની મુખ્ય બેન્ચના આદેશને પડકારતી ઉપરોક્ત અરજીને ધ્યાનમાં લેવા માટે પ્રાદેશિક અધિકાર ક્ષેત્રનો અભાવ હોવાનું માનીને અરજદારની આગેવાની

હેઠળની રિટ પિટિશનને ફગાવી દેવાનું શું અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલતે ન્યાયી ઠેરવ્યું હતું કે કેમ જે કેન્દ્રીય વહીવટી ટ્રિબ્યુનલ, દિલ્હીની મુખ્ય બેન્ચે સી.. એ. ટી., હૈદરાબાદ બેન્ચમાંથી અમદાવાદ બેન્ચમાં કાર્યવાહી ટ્રાન્સફર કરવાની અરજદારની અરજીને નકારી કાઢી હતી.

ન્યાયિક મુલવણી–અગાઉના ચુકાદામાં સંકલન બેન્ચ દ્વારા નિર્ધારિત ગુણોત્તરને માત્ર એટલા માટે અવગણી ન શકાય કારણ કે તેને મોટી બેન્ચમાં મોકલવામાં આવ્યો છે–અરજદારની અરજી કે આલાપન બંદોપાધ્યાય કેસમાં નિર્ધારિત કાયદો કે જેના પર હાઈકોર્ટ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો તેને ભારત સરકાર વિરુદ્ધ સંજીવ ચતુર્વેદીના (૨૦૨૩) ૨ એસસીઆર ૫૯ કેસમાં મોટી બેન્ચમાં મોકલવામાં આવ્યો છે.

ઠેરવવામાં આવ્યું : ન્યાયિક ઔચિત્ય અલાપન બંદોપાધ્યાયના કેસમાં સંકલન ખંડપીઠે નિર્ધારિત કરેલા ગુણોત્તરની અવગણના કરવાની મંજૂરી આપતું નથી કારણ કે સમાન સંદર્ભમાં ઉચ્ચ ન્યાયાલયના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રના મુદ્દા પર મોટી ખંડપીઠે હજી સુધી કોઈ નિર્ણય લીધો નથી–જો આ અદાલતે અલગ દ્રષ્ટિકોણ અપનાવ્યો હોત, તો અરજીને મોટી ખંડપીઠે ચુકાદો આપવા માટે માનનીય મુખ્ય ન્યાયાધીશને મોકલવાનો એકમાત્ર રસ્તો ખુલ્લો હોત, જેમ કે સંજીવ ચતુર્વેદીના કિસ્સામાં કરવામાં આવ્યો છે–એવી કોઈ દલીલ કરવામાં આવી નથી કે અલાપન બંદોપાધ્યાયના કેસમાં નિર્ણય આકસ્મિક છે–વધુમાં, ગુણદોષ પર પણ અનુચ્છેદ ૧૩૬ હેઠળના અધિકારક્ષેત્રને વર્તમાન બાબતમાં લાગુ કરી શકાતું નથી–તે અરજદારનો કેસ નથી કે ટ્રિબ્યુનલ, જે હાલમાં આ

મામલાની સુનાવણી કરી રહ્યું છે તે અધિકારક્ષેત્ર વગરનું છે–તેમણે પોતે હૈદરાબાદના ટ્રિબ્યુનલમાં અરજી દાખલ કરી હતી–તેમની રજૂઆત એ છે કે અમદાવાદની ટ્રિબ્યુનલની બેન્ચ પાસે પણ આ કેસની સુનાવણી કરવાનો અધિકારક્ષેત્ર છે, કારણ કે હાલમાં તેઓ નિવૃત્તિ પછી અમદાવાદમાં રહે છે અને જો તેમની ટ્રાન્સફર અરજી સ્વીકારવામાં નહીં આવે, તો તે અસુવિધા અને અનુચિત મુશ્કેલીઓનું કારણ બનશે–આ બાબત હૈદરાબાદના ટ્રિબ્યુનલમાં સુનાવણીના અંતિમ તબક્કામાં પહોંચી ગઈ છે અને તે જ મુખ્ય કારણ છે જેના માટે ટ્રિબ્યુનલની મુખ્ય બેન્ચ આ કેસની સુનાવણી કરી રહી છે. ટ્રિબ્યુનલે અરજદારની ટ્રાન્સફર અરજીને નકારી કાઢી હતી–આવા તર્કમાં કોઈ વાંધો નથી–ભારતનું બંધારણ–અનુચ્છેદ ૧૩૬,૧૪૨. [પારા ૪,૬]

સાઇટેશન્સ અને અન્ય સંદર્ભોની યાદી

ભારત સરકાર વિરુદ્ધ અલપન બંદોપાધ્યાય (૨૦૨૨) ૩ એસ.સી.સી. ૧૩૩: [૨૦૨૨] ૧૬ એસ.સી.આર. ૨૫૯–પર આધાર રાખ્યો.

ભારત સરકાર વિરુદ્ધ સંજીવ ચતુર્વેદી [૨૦૨૩] ૨ એસ.સી.આર. ૫૯–નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

અન્ય કેસ વિગતોમાં વાદગ્રસ્ત હુકમ અને અરજીઓનો સમાવેશ થાય છે

દીવાની અપીલીય હુકુમત : સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન (સિવિલ)

૨૦૦૫૪/૨૦૨૩.

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલયના એસસીએ નં.૬૪૬૬/૨૦૨૨, તારીખ–૨૦/૦૪/૨૦૨૨ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર વતી વકીલશ્રી નરેન્દ્ર સિંહ યાદવ.

સામાવાળા વતી સહાયક સોલિસિટર જનરલ સુશ્રી ઐશ્વર્યા ભાટી, વકીલ શ્રી કે. પરમેશ્વર, વકીલ શ્રી રજત નાયર, વકીલ શ્રીમતી સ્વાતિ ઘિલ્ડિયાલ, વકીલ સુશ્રી પૂર્ણિમા સિંહ, વકીલ શ્રી રુસ્તમ સિંહ ચૌહાણ, વકીલ શ્રી અદિત ખુરાના અને વકીલ શ્રી અરવિંદ કુમાર શર્મા. સર્વોચ્ચ અદાલતનો ચુકાદો/આદેશ

ચુકાદો

ન્યાયમૂર્તિ અનિરુદ્ધ બોસ દ્વારા જાહેર કરવામાં આવ્યો.

વિલંબ માફ કરવામાં આવે છે.

૨. પક્ષકારો તરફે વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા.

૩. જે કાર્યવાહીની ટ્રાન્સફર માટે કહેવામાં આવ્યું છે, તે અરજીકર્તા દ્વારા પોતે સેન્ટ્રલ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલ, હૈદરાબાદ સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવી હતી અને તે સુનાવણીના અંતિમ તબક્કામાં પહોંચી ગઈ છે. તે જ ટ્રિબ્યુનલની અમદાવાદ બેન્ચમાં કાર્યવાહી ટ્રાન્સફર કરવાની અરજદારની અરજીને સેન્ટ્રલ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલ, દિલ્હીની મુખ્ય બેન્ચ દ્વારા તા.૦૪.૦૨.૨૦૨૨ ના રોજ પર પસાર કરાયેલા આદેશ દ્વારા નકારી કાઢવામાં આવી હતી. અરજદારે ભારતના બંધારણની અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ તેના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને અમદાવાદ ખાતે ગુજરાત હાઈકોર્ટ સમક્ષ ઉપરોક્ત આદેશની કાયદેસરતા પર સવાલ ઉઠાવ્યો હતો. પરંતુ ભારત સરકાર વિરુદ્ધ અલપન બંદોપાધ્યાય [(૨૦૨૨) ૩ એસ.સી.સી. ૧૩૩] ના કેસમાં આ અદાલતના ચુકાદાને આધારે ઉચ્ચ અદાલતે તેમની અરજી સ્વીકારી ન હતી. ઉચ્ચ અદાલતે રિટ પિટિશનને ફગાવી દેવામાં અલપન બંદોપાધ્યાય (ઉપરોક્ત) ના કેસના નીચેના ફકરા પર આધાર રાખ્યો હતો અને જણાવ્યું હતું કે તે પિટિશનને ધ્યાનમાં લેવા માટે પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રનો અભાવ છે તે, અન્ય બાબતોની સાથે, અલાપન બંદોપાધ્યાય (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં યોજાયો છેઃ –

> "૪૧. આ કેસમાં બિનતકરારી અને નિર્વિવાદિત સ્થિતિ એ છે કે ડબલ્યુ. પી. સી. ટી. નં. ૭૮/૨૦૨૧ ને તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧ ના રોજના આદેશને પડકારવા માટે રજુ કરવામાં આવી હતી, જાહેર ફરિયાદો અને પેન્શન વિરુદ્ધ અલપન બંદોપાધ્યાય [કર્મચારી, જાહેર ફરિયાદો અને પેન્શન વિરુદ્ધ અલપન બંદોપાધ્યાય, ૨૦૨૧ એસ.સી.સી. ઓનલાઇન સી. એ. ટી. ૩૨૪૨] ના કેન્દ્રીય વહીવટી ટ્રિબ્યુનલ, નવી દિલ્હી ખાતેની મુખ્ય બેન્ચ, (ટ્રિબ્યુનલના અધ્યક્ષ દ્વારા મુખ્ય બેન્ચમાં

બેઠેલા કાયદાની કલમ ૨૫ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરીને) ઓ. એ. નં. ૧૬૧૯/૨૦૨૧ ને સ્થાનાંતરિત કરવાના આદેશને પડકારવા માટે દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. એલ. ચંદ્ર કુમાર કેસમાં કાનૂની ખુલાસામાં ઉક્ત હકીકતલક્ષી સ્થિતિ લાગુ કરવા પર [એલ. ચંદ્ર કુમાર વિરુદ્ધ ભારત સંઘ, (૧૯૯૭) ૩ એસસીસી ૨૬૧ : ૧૯૯૭ એસસીસી (એલ એન્ડ એસ) ૫૭૭] એ સ્પષ્ટ છે કે નવી દિલ્હી ખાતેની સેન્ટ્રલ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલની મુખ્ય ખંડપીઠે, જેણે કર્મચારી, જાહેર ફરિયાદો અને પેન્શન વિરુદ્ધ અલપન બંદોપાધ્યાય [કર્મચારી, જાહેર ફરિયાદો અને પેન્શન વિરુદ્ધ અલપન બંદોપાધ્યાય, ૨૦૨૧ એસ.સી.સી. ઓનલાઇન કેટ ૩૨૪૨] માં આદેશ દ્વારા ઓએ નં.૧૬૧૯/૨૦૨૧ ને સ્થાનાંતરિત કરવાનો આદેશ પસાર કર્યો હતો, તે નવી દિલ્હી ખાતે દિલ્હી હાઈકોર્ટના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રમાં આવે છે.

૪૨. કહેવાની જરૂર નથી કે કાયદાની કલમ ૨૫ હેઠળ ટ્રિબ્યુનલની બેન્ચ સમક્ષ પડતર મૂળ અરજીને બીજી બેન્ચમાં સ્થાનાંતરિત કરવાના આદેશની ન્યાયિક સમીક્ષાની સત્તાની ન્યાયિક સમીક્ષા માત્ર હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા જ કરી શકાય છે, જેના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રમાં બેન્ચ તેને પસાર કરે છે. હકીકતમાં, ભાવેશ મોટિયાની કેસ [ભાવેશ મોટિયાની વિરુદ્ધ ભારત સરકાર, ૨૦૧૯ એસ.સી.સી. ઓનલાઇન ડેલ ૧૧૫૪૧] માં સામાવાળા દ્વારા આધાર રાખેલો નિર્ણય પણ તે કેસની જેમ જ ઉપરોક્ત સ્થિતિને અનુરૂપ છે, કારણ કે નવી દિલ્હી ખાતે સેન્ટ્રલ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલની મુખ્ય બેન્ચ દ્વારા કાયદાની કલમ ૨૫ હેઠળ ટ્રાન્સફરના આદેશની વિરુદ્ધમાં પીડિત પક્ષ દ્વારા માત્ર દિલ્હી હાઈકોર્ટ સમક્ષ રિટ પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી હતી. આ ઉપરોક્ત ચુકાદાના પ્રારંભિક વાક્યમાંથી સ્પષ્ટ થાય છે, જે આ રીતે વાંચે છેઃ (ભાવેશ મોતિયાની કેસ [ભાવેશ મોતિયાની વિરુદ્ધ ભારત સરકાર, ૨૦૧૯ એસ.સી.સી. ઓનલાઇન ડેલ ૧૧૫૪૧], એસ.સી.સી. ઓનલાઇન ડેલ પેરા ૧)

"૧. સેન્ટ્રલ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલ, પ્રિન્સિપલ બેન્ચ, નવી દિલ્હી ("ટ્રિબ્યુનલ") દ્વારા પસાર કરાયેલા તા.૩૦–૧૧–૨૦૧૮ [વાણિજ્ય મંત્રાલય વિરુદ્ધ ભાવેશ મોતિયાના, ૨૦૧૮ એસ.સી.સી. ઓનલાઈન કેન્દ્રિય વહીવટી ટ્રિબ્યુનલ ૨૪૭૬૫] ના આદેશ દ્વારા હાલની અરજી દાખલ કરવામાં આવી છે, જેના દ્વારા અમદાવાદ બેન્ચ સમક્ષ બાકી રહેલા ઓ.એ.નં. ૪૨૧/૨૦૧૮ ને ટ્રિબ્યુનલની પ્રિન્સિપલ બેન્ચમાં ટ્રાન્સફર કરવામાં આવ્યો છે. "

૪૩. આ કેસમાં, કલકત્તા હાઈકોર્ટે કર્મચારી, જાહેર ફરિયાદો અને પેન્શન વિરુદ્ધ અલાપન બંધોપાધ્યાય [કર્મચારી, જાહેર ફરિયાદો અને પેન્શન વિરુદ્ધ અલાપન બંધોપાધ્યાય, ૨૦૨૧ એસસીસી ઓનલાઈન સીએટી ૩૨૪૨] માં સેન્ટ્રલ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલ, નવી દિલ્હી દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને પડકારતી રિટ અરજી ડબલ્યુ પી સી ટી નં.૭૮/૨૦૨૧ ને ધ્યાનમાં લેવા માટે જ્યુરિસ્ડેશનનો અધિકારક્ષેત્ર છીનવી લીધેલ છે.

૪. અરજદાર વતી હાજર વિદ્વાન વકીલે ભારત સરકાર વિરુદ્ધ સંજીવ ચતુર્વેદી [(૨૦૨૩) ૨ એસ.સી.આર. ૫૯] ના કેસમાં આ અદાલતના સંકલન બેન્ચનો નિર્ણય અમારા ધ્યાનમાં લાવ્યો છે, જેમાં અલપન બંદોપાધ્યાય (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા અગાઉના ચુકાદામાં નિર્ધારિત કાયદાના મુદ્દાને મોટી બેન્ચમાં મોકલવામાં આવ્યો છે.પરંતુ જ્યાં સુધી આ બેન્ચનો સંબંધ છે, અમને નથી લાગતું કે અલપન બંદોપાધ્યાય (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં સંકલન બેન્ચ દ્વારા નિર્ધારિત ગુણોત્તરની અવગણના કરીને ન્યાયિક

ઔચિત્ય મંજૂરી આપે છે કારણ કે સમાન સંદર્ભમાં હાઈકોર્ટના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રના મુદ્દા પર મોટી બેન્ચ તરફથી હજી સુધી કોઈ નિર્ણય આવ્યો નથી.જો આપણે અલગ દ્રષ્ટિકોણ અપનાવ્યો હોત, તો અમારા માટે એકમાત્ર રસ્તો ખુલ્લો હતો કે અરજીને મોટી બેન્ચ દ્વારા ચુકાદો આપવા માટે માનનીય મુખ્ય ન્યાયાધીશને મોકલવામાં આવી હોત, જેમ કે સંજીવ ચતુર્વેદી (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં કરવામાં આવ્યું છે.અમારી સામે એવી કોઈ દલીલ કરવામાં આવી નથી કે અલાપન બંદોપાધ્યાય (સુપ્રા) ના કેસમાં નિર્ણય પર ઇનક્યુરિયમ છે.

૫. અમે અલપન બંદોપાધ્યાય (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં નિર્ધારિત ગુણોત્તરથી સ્વતંત્ર રીતે આ અરજીમાં સામેલ મુદ્દાની તપાસ કરી છે અને યોગ્યતા પર ટ્રાન્સફર માટે અરજદારની અરજીની ચકાસણી કરી છે.અમે આવું એ ઉદ્દેશ્ય સાથે કર્યું છે કે જો અમને આ કેસને અમદાવાદ ટ્રાન્સફર કરવાની અરજદારની અરજીમાં કોઈ ઉત્કૃષ્ટ કાનૂની યોગ્યતા મળી હોય, તો અમે ભારતના બંધારણની અનુચ્છેદ ૧૪૨ હેઠળ અમારા અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને નિર્દેશ આપી શક્યા હોત.

૬. પરંતુ જ્યાં સુધી અરજદારની અરજીની વાત છે, તે અરજદારનો કેસ નથી કે ટ્રિબ્યુનલ, જે હાલમાં આ મામલાની સુનાવણી કરી રહ્યું છે તે અધિકારક્ષેત્રથી બહાર છે.તેમણે પોતે હૈદરાબાદના ટ્રિબ્યુનલમાં અરજી દાખલ કરી હતી.તેમની રજૂઆત એ છે કે અમદાવાદની ટ્રિબ્યુનલની બેન્ચ પાસે પણ આ કેસની સુનાવણી કરવાનો અધિકારક્ષેત્ર છે, કારણ કે હાલમાં તેઓ નિવૃત્તિ પછી અમદાવાદમાં રહે છે.તેમની રજૂઆત એ છે કે જો તેમની ટ્રાન્સફર અરજી સ્વીકારવામાં નહીં આવે, તો તે અસુવિધા અને અનુચિત મુશ્કેલીનું કારણ

બનશે.આ આધાર પર તેમણે પોતાનો કેસ હૈદરાબાદની ટ્રિબ્યુનલની બેન્ચમાંથી અમદાવાદની બેન્ચમાં ટ્રાન્સફર કરવા માટે અરજી કરી હતી.આ મામલો હૈદરાબાદની ટ્રિબ્યુનલમાં સુનાવણીના અંતિમ તબક્કામાં પહોંચી ગયો છે.તે મુખ્ય કારણ હોવાનું જણાય છે જેના માટે ટ્રિબ્યુનલની મુખ્ય ખંડપીઠે અરજદારની ટ્રાન્સફર અરજીને નકારી કાઢી છે.આવા તર્કમાં આપણને કોઈ ખામી દેખાતી નથી.આવા સંજોગોમાં, અમે વર્તમાન બાબતમાં ભારતના બંધારણની અનુચ્છેદ ૧૩૬ હેઠળ અમારા અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવાનો ઇનકાર કરીએ છીએ.

૭. તદનુસાર, વિશેષ રજા અરજી રદ કરવામાં આવે છે.

૮. બાકી અરજીઓ, જો કોઈ હોય તો, તેનો નિકાલ કરવામાં આવશે.

વિશેષ પરવાનગી યાચિકા ફગાવવામાં આવી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઇ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.